

2009/I. TAVASZ

ESZTERGOM-BUDAPEST

HIT • REMÉNY • SZERETET

AZ ESZTERGOM-BUDAPESTI FŐEGYHÁZMEGYE NEGYEDÉVENKÉNT MEGJELENŐ LAPJA

7. évfolyam - 1. szám

„AZ OLAJSZENTELÉSI MISE MINDEN ÉVBEN ARRA HÍV BENNÜNKET, HOGY ÚJRA KIMONDJUK AZ IGENT ISTEN HÍVÁSÁRA.”

XVI. BENEDEK PÁPA

EMLÉKEZÉS

ZENE A BIBLIÁBAN

EGYETEM

RÖVID HÍREK

Új kanonokok beiktatására került sor március 28-án az esztergomi bazilikában. A Főszékesegyházi Káptalan megüresedett stallumait Erdő Péter bíboros az alábbiak szerint töltötte be: Snell György c. apát, é. esperest, a budapesti Szent István-bazilika plébánosát a Kollányi Ferencről, Süllei László pápai káplán, c. prépostot, a főegyházmegyei hivatal irodaigazgatóját pedig a Simor Jánosról elnevezett stallumra nevezte ki mesterkanonoknak.

„Ma a káptalan tagjai, a lelkipásztorkodás különböző helyeiről jönnek ünnepélyes liturgiára a főszékesegyházba. Őrködnek a Kincstár, a Keresztény Múzeum és a káptalani levéltár, a kispapképzés, a teológia hiteles átadása fölött.” - mondta Süllei László a kanonoki beiktatáson elhangzott szentbeszédében.

„A magasságbeli békés tanúinak kell lennünk. Irigység, megvetés nélküli embereknek kell lennünk. Képesnek arra, hogy valóban barátai legyünk egymásnak. Krisztus barátságát várják, amely megérteti velük, hogy Isten szereti és megváltotta őket Jézus Krisztusban. Hisszük, hogy ez a Krisztus egy ember hangjával beszélt, egy ember kezével áldott, egy ember szívével segített és szenvedett és az a kéz, bár átluggatták, ez a szív, bár átdöfték, ez a hang, bár elnémították, mégis magának az Istennek a keze, szíve, hangja volt.”

A Pápai Szent Kereszt Egyetem kánonjogi fakultása március 26-án és 27-én „Vallásszabadság és kölcsönösség” címmel szervezett nemzetközi kongresszust, amely a vallásszabadsághoz való jog gyakorlásának nehézségeivel foglalkozott. A konferencia azokat az eseteket is bemutatta, amikor a jog megsértése a válás negatív felfogásából, illetve olyan jogi rendelkezésekből fakad, amelyek akadályozzák és megtiltják egy-egy térségben vallási felekezeteket jelenlétét.

A vallásszabadság és a kölcsönösség témáját Jean-Louis Tauran bíboros, a Vallások Közti Párbeszéd Pápai Tanácsának elnöke a közelmúlt magisztrériumának szempontjából közelítette meg, míg Maurice Borrmann, az Arab és Iszlám Tudományok Pápai Intézetének professzora azt vizsgálta, hogy a muzulmán országokban milyen a vallásszabadság helyzete az elméletben és a gyakorlatban. Erdő Péter bíboros a *Szabadság, vallási gondozás és kölcsönösség a keresztény felekezetek között* címmel tartott előadást.

Jean-Louis Tauran bíboros felszólalásában megállapította: kívánatos lenne, hogy az egyház elmélyítse a „kölcsönösség” fogalmát vallásközi értelemben. Világos normákat, áthághatatlan korlátokat kell meghatározni, hogy a muzulmán hagyományú országokban is tiszteltben tartsák a keresztények jogait.

A nemzetközi konferencián részt vett Bernardo Cervellera atya, az AsiaNews hírügynökség igazgatója is, aki a Vatikáni Rádióknak adott interjújában elmondta, hogy a vallásszabadság biztosítása az államok kötelessége. A muzulmán országokban a mai napig eléggé különböző a keresztények helyzete. Azokon a helyeken, ahol terjed a fundamentalizmus, a keresztények gyakran válnak a szélsőségesek célpontjává.

Március 18. és 20. között Brüsszelben tartotta ülését az Európai Unió Püspöki Konferenciájának Tanácsa (COMECE). A tanácskozáson részt vett Erdő Péter bíboros, az Európai Püspöki Konferenciák Tanácsának elnöke (CCEE) és Cserháti Ferenc, a külföldi magyarok lelkipásztori ellátásával megbízott esztergom-budapesti segédpüspök is.

A COMECE tavaszi ülésén 24 ország képviselője vett részt. A konferencia résztvevői a közel-keleti és a dél-ázsiai konfliktussal is foglalkoztak. Ezeknek a konfliktusoknak a keresztény közösségek is szenvedő alanyai. A résztvevők az ülés végén nyilatkozatot adtak ki a nyáron sorra kerülő európai parlamenti választások kapcsán. Ebben leszögezik, hogy a keresztényeknek joguk és egyben kötelességük, hogy felelősséget vállaljanak a közös európai ház építésében.

A délkelet-európai püspöki konferenciák elnökei március 3. és 8. között tartották kilencedik találkozójukat a törökországi Iszkenderumban. A találkozón az albán, a bosznia-hercegovinai, a görögországi, a moldáv, a román, a török, valamint a Szent Cirillről és Metódról nevezett

püspöki konferenciák képviseltették magukat. Jelen volt Erdő Péter bíboros, a CCEE elnöke, Antonio Lucibello, pápai nuncius és Aldo Giordano, a Szentszék Európa Tanácsához delegált állandó megfigyelője. A CCEE által szervezett találkozóhoz Luigi Padovese, Anatólia apostoli vikáriusa, a Török Püspöki Konferencia elnöke volt a házigazdája.

Ezen országok többsége korábban kommunista uralom alatt állt. A résztvevők beszámolóiból kiderült, hogy a diktatúra megszűnése nem eredményez rögtön egy jól működő demokráciát. Az egyháznak ebben a hátrányos helyzetben kell a remény hirdetőjének lenni.

A találkozó egyben zárandoklat is volt a kétezere éve született Szent Pál apostol életéhez kötődő helyekre, ahol a résztvevők a helyi katolikus közösségekkel is találkoztak. Március 7-én I. Bartolomeosz ökumenikus pátriárka fogadta a konferencia résztvevőit. A találkozó szentmisével zárult, amelyet Erdő Péter bíboros mutatott be az isztambuli székesegyházban a helyi hívek részvételével.

Tavaly február 14-én Benedek pápa Szlovákiában létrehozta a Zsolnai Egyházmegyét, amelyet a Nyitrai és a Besztercebányai Egyházmegye területéből választott le. Az első évfordulót többnapos rendezvénnyel ünnepelték Zsolnán.

Az évforduló napján, délelőtt a Hétfájdalmú Szűz Mária-templomban ünnepi szentmise kezdődött, amelynek főcelebránsa Jozef Tomko bíboros volt. Tomás Galis zsolnai megyéspüspökön kívül még koncelebrált Stanislaw Dziwisz bíboros, krakkói érsek, Erdő Péter bíboros, Alois Kothgasser salzburgi érsek, Mario Giordana, Szlovákia apostoli nunciusa, valamint olasz, lengyel és cseh püspökök, a Szlovák Püspöki Konferencia tagjai és az egyházmegye papsága.

Délután szimpóziumot tartottak, amelyen felszólalt Kothgasser érsek, majd a meghívott bíborosok, köztük Erdő Péter is, aki *Az Egyház missziójának kibontakozása az utóbbi húsz évben Európában* címmel tartott előadást.

Erdő Péter bíboros február 9-én fogadta Matthew Festing herceget, a Szuverén Máltai Lovagrend 79. nagymesterét és kíséretét. A hazánkban széleskörűen ismert Magyar Máltai Szeretetszolgálat - amely idén ünnepli megalapításának 20. évfordulóját - a 900 éves Szuverén Máltai Lovagrend segélyszervezete.

A rend a XII. században jelent meg Magyarországon, s mialatt aktív részt vállalt a kereszties hadjáratok és a szentföldi zárandoklatok segítésében, ispotályokat létesített hazánkban. A XVII. század közepétől szünetelt a magyarországi működés; közel 300 évvel később, 1928-ban alakult meg a Magyar Máltai Lovagok Szövetsége. Székhelyük a budai Várban volt, ám az 1945-ös szovjet megszállás után a rend nem működhetett tovább, tagjai emigrációba kényszerültek. Ezt követően a magyar tagozatot a külföldre szakadt lovagok tartották fent, hajdani székházukat csak a '90-es években kapták vissza. Ezt a visszatérést segítette az akkor már működő Magyar Máltai Szeretetszolgálat is.

Bár ez kevés nyilvánosságot kap, a katolikus egyház folyamatos párbeszédet folytat Afrika számos országával, s rendszeresen segíti a földrész elmaradott vidékeit. Egyes országokban a gyógyítás, az oktatás és a szegények megsegítésére tett erőfeszítéseik révén az egyház általános elismerésnek és megbecsülésnek örvend. Azokon a területeken azonban, ahol az iszlám jelentős befolyással bír, rendszeres az erőszak és az összetűzések. A békés megoldást a lakosság etnikai megosztottsága is nehezíti.

XVI. Benedek pápa március 17. és 23. között Afrikába látogatott. Repülőútján újságírók kérdezték többek között az AIDS terjedéséről és a katolikus egyház álláspontjáról. XVI. Benedek pápa válasza és annak bírálata világszerte az újságok címlapjára került. Az alábbiakban a pápa konkrétan elhangzott szavait idézzük: „Úgy gondolom, hogy az AIDS elleni harcban a leghatékonyabb, a leginkább jelenlévő éppen a Katolikus Egyház - mozgalmai és különböző közösségei révén. Gondolok itt például a Sant'Egidio közösségre, amely sokat tesz az AIDS elleni küzdelemért látható és nem látható módon, gondolok a kamillianusokra és mindazokra a nővérekre, akik a betegek szolgálatában állnak. Úgy mondanám, hogy az AIDS problémáját nem lehet csak reklámszlogenekkel elintézni. Ha nincsen benne lelkiület, ha az afrikaiak nem segítenek egymáson, nem lehet megmenekülni ettől a problémától az óvszerek osztogatásával,

sőt, az a veszély forog fenn, hogy csak növeljük a problémát. A megoldást csak egy kettős elkötelezettség révén találhatjuk meg. Egyrészt emberibbé kell tennünk a szexualitást, vagyis lelki és emberi értelemben elő kell segítenünk a megújulást, ami magában hordozza az egymás iránti magatartás új módját, másrészt igazi barátsággal kell közelítenünk a beteg emberekhez is, áldozatok és személyes lemondás árán is, hogy mellettük álljunk.”

XVI. Benedek pápa március 17-én délután érkezett meg Kamerunba. Másnap délelőtt a tsingai Krisztus Király-templomban kameruni püspökökkel találkozott, ahol beszédében az egész afrikai egyházat érintő kérdésekről szólt, és felhívta a figyelmet a püspökök közötti egység fontosságára. Délután ökumenikus vespéren vett részt a mvolyéi Mária, Apostolok királynője-bazilikában, ahol megerősítette hivatásukban a szerzeteseket és a lelkeségi mozgalmak tagjait. Március 19-én délelőtt a yaoundéi Amadou Ahidjo Stadionban celebrált szentmisét, majd délután ellátogatott a Paul Emile Léger bíborosról elnevezett rehabilitációs központba, ahol fogyatékkal élők és hátrányos helyzetű kiskorúak szakmai képzése folyik társadalmi integrációjuk elősegítése érdekében. A Szentatya este az apostoli nunciatúrán találkozott a püspöki tanács tagjaival. Mielőtt a pápa elhagyta Kamerunt, a pigmeus törzs képviselői is meglátogatták, akik hagyományos öltözetük-

RABSZOLGASÁG

Szudánban, Mauritániában és Mianmarban még napjainkban is létezik rabszolgaság. Saját tapasztalatairól számolt be a fekete-afrikai Simon Deng, volt dél-szudáni keresztény rabszolga, aki a CSI (Christian Solidarity International, magyarul Krisztusi Szolidaritás) meghívására március 23 és 27 között magyarországi előadókörtartást tartott. A CSI nemzetközi keresztény emberi jogi szervezet legnagyobb vállalkozása a Dél-Szudánból északra hurcolt keresztény rabszolgák kiváltása. A szervezet 1995 óta mintegy 140 000 fekete-afrikai keresztény rabszolgát váltott ki. Napjainkban kb. tízezer

forintért ki lehet váltani egy rabszolgát Szudánban. Simon Deng bejárja Európát, hogy beszéljen a diákoknak a világban ma is létező rabszolgasorsról, a hitük miatt üldözöttekről, a szenvedő gyerekek és a katasztrófaáldozatok helyzetéről. Magyarországi előadaskörútjának fővédnökei Erdő Péter bíboros és Bölcskei Gusztáv püspök, a Magyarországi Református Egyház Zsinatának lelkes elnöke voltak, védnökei pedig Beer Miklós váci megyéspüspök, Kátóna István egri segédpüspök, Spányi Antal székesfehérvári megyéspüspök, D. Szebik Imre evangélikus püspök.

MK

PÁPALÁTOGATÁS

A KATOLIKUS EGYHÁZ AFRIKÁBAN

ben táncot jártak a tiszteletére, majd megajándékozták egy teknősbékával, gyékénnyel és egy kosárral.

A Szentatya március 20-án érkezett meg az angolai fővárosba, Luandába. Az elnöki palotában beszédet intézett a nemzet politikai vezetőihez és arra buzdította őket, hogy vegyék saját kezükbe a kontinens sorsát. A pápa a püspöki kar tagjaival is találkozott, köszönetet mondott nekik azért, hogy a polgárháború nehéz éveiben is kitartottak, és állandó gondoskodó figyelméről biztosította Angola hívó népét. Március 21-én délelőtt szentmisét mutatott be a Szent Pál-templomban, délután pedig több ezer fiatallal találkozott a Coqueiros Stadionban. A március 22-i, szabadtéren tartott pápai szentmisén körülbelül egymillió ember vett részt. Ezután a pápa a Szent Antal-plébánián a nők jogait védő katolikus mozgalmak képviselőivel találkozott. Afrikai útjának végén XVI. Benedek a világ javainak igazságos elosztásáról beszélt. A generációk, nemzetek és kontinensek közötti szolidaritás felépítéséhez a leginkább szükségét szenvedő emberek előtt kell perspektívát nyitnunk - mondta a luandai repülőtéren, ahol katonai tiszteletadással búcsúztatták.

A pápa látogatásai végén emlékrmet adott át vendéglátóinak, amelyeket Oláh Éva Milánóban élő magyar származású szobrászno, a milánói Brera Képzőművészeti Akadémia tanára tervezett.

Somogyi Viktória

ZENE A BIBLIÁBAN

Az Ószövetség zenéjének és költészetének megismeréséhez a Szentírás keletkezésekor a zsidóság körül élő népek - Mezopotámia és Egyiptom - zenéjének vizsgálatára van szükség. Az Urban végzett ásatások igazolják, hogy már a Kr. e. XXVI-XXV. században díszes hangszereket készítettek. A zene a sumér civilizáció életének szerves része volt, ezt bizonyítják a munkaénekek, az étkezési és pihenési énekek. A mezopotámiai vallási irodalmat két fő forma képviseli: a himnuszok és a siratók. A dallamokat a kutatók nem tudták rekonstruálni, ám körülbelül ismeretes az, hogy milyen hangsorokat használtak. A feltárt domborművek alapján ütőhangszereket (harangok, cintányérok, szisztrumok, dobok); fúvós hangszereket (egy- és kétszósűvű fuvalák, kürtök, pánsípok); pengetős hangszereket (lírák és hárfák) használhattak. Az ókori Egyiptom vallási szertartásainak zenészei a papok voltak, akik hivatásos énekesnőket kísérték hangszereiken. A templomi szertartások szövegeit a kórusok adták elő. Később megjelennek a trombiták, furulyák, kettős sípok, a klarinét, a tamburinok, fakereplők, dobok, szisztrumok. A líra a hikszoszok közvetítésével került Kr. e. 150 körül a zsidósághoz.

Az Ószövetség szól Jubalról, aki hangszert készített és játszott is hangszeren (Ter 4,21). Ő lett az ősatya azoknak, akik hárfán és fuvalán játszanak. A zsidóság hagyományában Mózes nemcsak mint törvényalkotó próféta, hanem mint énekmester is megjelenik; nővérét, Mirjamt mint zsoltárváltót, himnuszöltőt említi az Ószövetség. A Zsoltárok könyvén kívül a bibliai könyvekben találunk költeményeket, amelyeket énekeltek: Lámok éneke, Noé áldása, Izsák áldása, Jákob áldása, Debora éneke, Sámson éneke, Anna hálaéneke, Dávid siratója.

Ilyen költemények az Újszövetségben Mária hálaéneke, a Magnificat, valamint Zakariás hálaéneke, a Benedictus.

Szervezett és fejlett zenei kultúráról a zsidóság esetében a királyság idejétől, elsősorban Salamontól beszélhetünk, aki, miután felépült a jeruzsálemi templom, megszervezte a zenekart is: több mint ezer pap működött közre hangszereken a nagyobb istentiszteletek alkalmával (Krónikák könyve). A templomi kultuszban igen sok hangszert használtak, sajátos dallamvilággal: a templom felszentelését cintányérok, hárfá és citera kíséretével ünnepelték (Leviták könyve). Az Ószövetség több könyve foglalkozik zenével (Zsoltárok könyve, Krónikák 1. és 2. könyve, Sámuel 2. könyve). A Zsoltárok könyve énekeihez (tanító, bölcsességi, dicséret, könyörgés, siralom) a szerző mindig odaírtta a műfajt, azt, hogy milyen zenei kíséretet kíván és milyen liturgikus használatra utal.

Az Újszövetség zenei hagyományaiban az Ószövetségre épít, mivel az első keresztények a zsidók közül kerültek ki, a zsidóság zenéjét használták. Ám nemcsak átvették a zenéjeiket, hanem nagyon sok esetben le is fordították azokat, például görögre. A gregorián zenében egyrészt a görög, másrészt a héber dallamvilág őrződött meg. A hellenizmus idején a keresztények hamar elhagyták a hangszerek használatát, mert az a római birodalomban meghonosodott misztériumvallások szertartásaira emlékeztette őket, amelyeket kevésbé a jámborság, sokkal inkább a kicsapongások jellemeztek. Így tűnt el azonnal a keresztények közösségéből a fuvala és a hárfá, amelyeket Szent Pál is csak egyszerűszer említ írásaiban.

Az Újszövetségben a zene mint symphonia (szünfoné, szünfonia, azaz együtthangzás, össz-

hang) szerepel, amely mindenféle zeneszer szám összhangját jelenti. Lukács evangéliumának a tékozló fiúról szóló történetében a megtérő fiút nagy lakomával ünnepelték, majd elkezdtek mindenféle hangszeren játszani - ezt Lukács egy szóval fejezi ki: symphonia jött létre. Későbbi használatában a symphonia a hit belső tartalmának kifejezése lesz.

Az efezusi és a kolosszei közösségeknek írt levelében Szent Pál az éneklésre buzdít, szellemi énekre, amelyet a dicséret jellemez. Pálnál tehát megjelenik az ókeresztény alapeszmény, miszerint a közösség összetartó ereje abban mutatkozik meg, hogy hogyan énekelnek. Márknál, Máténál és az Apostolok cselekedeteiben mindig szorongatott helyzetben énekelnek himnuszokat. Megjelennek az Újszövetségben is a pengetős hangszerek, majd a fuvalák, a trombita, a kürt, a harsona, amely a Jelenések könyvében az ítélethozó angyal harsonájaként szerepel.

A Szentírás szavai a gregorián művekben, a zsoltározásban, az antifónákban, továbbá szekvenciákban jelennek meg. Így a zene a liturgián elhangzó prédikációt kiegészítve költői formában mondja el, mi is történik az adott szentírási szakaszban. Külön műfajt képez a passiók előadása, amelyeket eleinte egy, később több szólamban is feldolgoztak. A reneszánsz végén alakultak ki az oratóriumok, amelyekben nem mindig szó szerint szerepeltek a szentírási részek, hanem gyakran azok költői átírata.

Az egyház és a művészetek kapcsolatában a képzőművészet, az irodalom, a liturgia (az istentisztelet dramatikus formája) mellett óriási szerep van a zenének is. A zene ugyanis nemcsak gyönyörködtet, hanem Isten szavát is közvetíti.

Stanco Attila

„SZEGÉNYEK UGYANIS MINDIG LESZNEK VELETEK!”

(Mt. 26, 11)

Bíboros-érsek Főpásztorunk február 25-én az esztergomi bazilikában szentmiséivel nyitotta meg a Húsvét szent ünnepére való felkészülés idejét.

„Három klasszikus cselekedete van a bűnbánatnak”- mondta szentbeszédében: „az imádság, a böjt és az adakozás. A test kívánságával szemben a böjt, a szemek kívánságával szemben az adakozás, az élet kevélységével szemben pedig az imádság áll. Istent engeszteljük az imával, embertársainkat segítjük az adakozással, magunkat nemesítjük a böjttel.”

Ma olyan világban élünk, amelyben a pillanatnyi örömek keresésére nagy hangsúly helyeződik. A meggazdagodás vágya keríti hatalmába az embereket, akiket a mindenre kiterjedő fogyasztói szemlélet tart hatalmában. A dúsgazdag és a szegény Lázár példabeszéde jut eszembe. Az egyik dózsól, a másik létminimummal küszködik. Gazdasági válság van nemcsak hazánkban, hanem szerte a világban.

Az első világháború után is volt gazdasági válság, amikor kéregető koldusok a kispesti Határőrsárgában tanácskozó napokat is tartottak. Nőegyletek igyekeztek a szegény sorsú emberek részére ruházati cikkeket és ajándékokat gyűjteni. Bráz Jánosné alapításával megalakult a Szent Alajos Fiúotthon, ahol a Mária Iskola-testvérek 85 árva gyermeket neveltek. 1934-ben a koldulás megakadályozására P. Oslay Oszvald egri ferences házfőnök vezette be a Magyar Norma szerinti szegénygondozást hét Ferenc-rendi nővérrel. Ez a rendszer a hatóság, az egyházközségek, és a társadalom hármasszervezésére épült, abban különbözött a szegényházi gondozástól, hogy a szegényeket saját otthonaikban kereste fel.

A második világháború alatt bevezették a jegyrendszert. Az élelmiszert jegyre adták, ki volt adagolva a kenyér, a liszt, a cukor. Nagy volt a nélkülözés. UNRA (United Nations' Recovery Agency) segélycsomagok jöttek nyugati országokból, de a katolikus egyház is megszervezte a segélyezés rendszerét, ahogy erről Erdő Péter is megemlékezett hamvazószerdai beszédében:

„Egyházmegyénkben az 1940-es években a karitás szervezet egy nagyon gyakorlatias szokást vezetett be. Háborús idők voltak akkor. Elszegényedtek még azok is, akiknek korábban jól ment a soruk. Ezt a módszert úgy hívták: a havi megajánlások rendszere. A havi megajánlás azt jelentette, hogy a plébániai közösség egyes hívei vállalták, hogy havonta egy meghatározott összeget küldenek rendszeresen az egyházmegyei karitásnak, amely a plébániai karitás csoportok segítségével megtalálta az egyházközségek azon tagjait, akiknek élelem-

re, ruhára, tüzelőre, orvosi segítségre volt szükségük, vagy akik a lakbérüket nem tudták kifizetni. Ezeket az embereket rendszeresen segítette az egyházmegyei karitás. Ugyanakkor 60-70 évvel ezelőtt is probléma volt, hogy aki az utcán szólította meg az embert, mint kéregetőt, az nem mindig a leginkább rászoruló ember volt. Ezért volt többek között olyan fontos, hogy megbízhattak az emberek a karításban, mert tudták, hogy a havi felajánlások összege valóban célba érkezik.”

Azután elkezdődött a katolikus iskolák államosítása, egyházi ifjúsági és karitás szervezetek felszámolása, a szerzetesrendek feloszlása. A kommunista rendszer bukása után 1989-ben alakult plébániánk Nagyboldogasszony karitás csoportja. Kezdetben a rászoruló számára ingyen osztottunk ruhákat, amelyeket a kerület lakói hoztak a plébániára. Ma is hétfőn délután a kerületben lakókat, kedden és csütörtökön délután a hajléktalanokat, pénteken délután a védőnők bevonásával a kerületi rászoruló gyermekes családokat látjuk el ruháimmal. Karácsonykor 30-40 főt hívtunk meg az egyházközség idős hívei közül, valamint 60-70 hajléktalant láttunk vendégül műsor keretében, akik ajándékcsomagot kaptak. Karácsony és húsvét előtt 100-100 egységcsomagot

hordunk ki nagycsaládos, egyedülálló embereknek. Rászoruló iskolás gyermekeknek beiskolázási támogatást adunk a Szent Antal-perselyből. 1997-től nyaranta harminc, nehéz körülmények között élő gyermeket táboroztatunk ingyenesen Héregen, vagy Miskolctapolcán az egyházmegyei karitás központ segítségével. A rászoruló gyermekek kiválasztása a családsegítő munkatársainak ajánlása alapján történik. Havonta a Baba-Mama Kör és a Magnificat Kismamaklub gyermekeinek foglalkozását tartjuk a közösségi házban. Alkalmanként segítünk a rezsiköltség kifizetésében, vagy gyógyszerrecept kiváltásában. A Mária Légión tagjai is segítenek a betegek felkutatásában.

Figyeljünk főpásztorunk hamvazószerdai szentbeszédének záró soraira, amikor a gazdasági nehézségekkel szembesülve arra kéri a plébániák karitás csoportjait, hogy keltsék új életre a havi megajánlások rendszerét. Imádkozunk, hogy mindig Istené legyen a dicsőség, és el ne felejtjük, hogy „minden csak kegyelem!” Kell a böjt, az önmegtartózkodás, hogy mindig emberek maradjunk és felismerjük Jézus rászoruló embertársainkban, és kell az adakozás, mert akit szolgálunk, nagylelkűségében soha nem tudjuk felülmúlni. Boldog ember az, aki másokat boldogít!

Hegedűs László

Virágvasárnap, 10.30-kor Erdő Péter bíboros, prímás, esztergom-budapesti érsek az esztergomi bazilikában mutat be szentmisét. Nagycsütörtökön délelőtt 10 órától a budapesti Szent István-bazilikában főpapi szentmise keretében Erdő Péter megáldja a szent olajokat. A szertartás alkalmával újítja meg a főegyházmegye papsága papi ígéreteit. Este 18 órakor a bíboros-főpásztor mutat be szentmisét az esztergomi bazilikában az utolsó vacsora emlékeztetőre, ennek keretében végzi a lábmosás szertartását, nagypénteken pedig az esztergomi bazilikában emlékezik meg Urunk szenvedéséről. Húsvét vigíliáján 18 órakor a budapesti Szent István-bazilikában a bíboros-főpásztor, az esztergomi bazilikában Paskai László bíboros, ny. érsek vezetésével kezdődik a húsvéti vigília. Húsvétvasárnap délelőtt 10.30-kor az esztergomi bazilikában mutat be szentmisét Erdő Péter bíboros, amelyen Vierge két orgonás miséjét szolgáltatta meg az énekhar. Szintén húsvétvasárnap 10 órakor a tereztvárosi Avilai Nagy Szent Teréz-plébániatemplomban Paskai László bíboros, ny. érsek mutatja be az ünnepi szentmisét.

FELELŐSÉGÜNK A TEREMTETT VILÁGÉRT

Március 30-án az MTA Környezettudományi Bizottsága tudományos ülést tartott az MKPK *Felelősségünk a teremtett világért* című körlevelének etikai, tudományos, társadalmi vonatkozásairól.

Bevezetőjében Pálinkás József, az MTA elnöke rámutatott: mint ahogy az emberi tudás is hozzájárult az ember és környezete közötti egyensúly megbomlásához, ennek a tudásnak az egyensúly helyreállítását is szolgálnia kell. Örömet fejezte ki, hogy az Akadémia a Katolikus Egyházzal együtt rendezte meg ezt a konferenciát: közös felelősségünk a tudományos ismeretek és a tudás átadása. Az Egyház tanítása - s ezzel együtt a tudás - sokakhoz eljut, azokhoz is, akik nem kutatások szintjén, hanem a hétköznapi életben tapasztalják meg környezetünk változásait.

Erdő Péter hangsúlyozta, hogy mindannyiunk együttműködésére van szükség, a természettudomány, a hit és az erkölcs párbeszédére korunk legfontosabb kérdéseiről, amelyek egyben társadalmi és világnézeti feladatokat jelentenek, állásfoglalást igényelnek. A bíboros aláírta, hogy fontos a tudományos felismerések népszerűsítése, és egyéni felelősségteljes magatartásunkkal mindannyiunknak tennünk kell a teremtett világ védelméért.

A körlevélre vonatkozóan Harsányi Pál Ottó OFM erkölcssteológus, egyetemi adjunktus

elmondta: az előttünk álló kihívás jelentős, de értékeken alapuló cselekvésünk és önmérsékletünk által a helyzet pozitívan befolyásolható. A keresztény szemlélet szerint az ember Istenel, az emberekkel és a teremtett világgal való kapcsolata egységet alkot. A keresztény ember ugyanakkor a természeti környezet megóvása-akor minden jóakarató emberrel kész együttműködni, hiszen ez nem más, mint a közjó, vagyis az emberi méltóság védelme és előmozdítása.

Az ülés további felszólalói kifejtették, melyek a közös pontok a vezetésük alatt álló akadémiai bizottságok vagy azon kívüli testületek munkája és az MKPK körlevele között. Ezekben a felszólalásokban a már említett szükséges együttműködés igénye mutatkozott meg.

Az Európai Egyházak Konferenciájának (CEC) és az Európai Püspöki Konferenciák Ta-

nácsának (CCEE) közös bizottsága február 19 és 22 között az esztergomi Szent Adalbert Konferencia-központban tartotta évi rendes ülését, amely szintén a teremtett világ kérdését tekintette fő napirendi pontjának. A résztvevők tájékoztattak arról, hogy az egyházak Európában milyen helyzetben vannak, a saját környezetükben milyen kezdeményezésekre fognak bele, hogy kellőképpen kiemelkedő eredményt nyújtsanak a teremtett világról szóló tanúságtételükkel, a tudósokkal és más jóakarató emberekkel együttműködve.

A találkozó keretében a bizottság megállapította, hogy az ökológiai válság önmagában már egy mélyebb lelki válság következménye. A résztvevők elfogadták, hogy emberként szükségünk van arra, hogy a teremtett világ őrzőinek és ne kihasználóinak tekintsük magunkat. A CCEE-CEC tagok elismerték, hogy európaiakként szolidárisnak kell lennünk a világ szegényeivel, mert ők az elsődleges áldozatai a teremtett világgal kapcsolatos felelőtlen magatartásunknak. Konkrétan felvetődött, hogy az európai egyházaknak maguknak is felelősséget kell vállalniuk, különösen azzal, hogy csökkentik a környezetszennyezést. Végül a résztvevők megállapították, hogy az egyházaknak arra kell törekedniük, hogy jó irányba befolyásolják az ENSZ Koppenhágában 2009 decemberében tartandó klímakonferenciáját.

Török Viktória

EGYÜTTMŰKÖDÉSI MEGÁLLAPODÁS ESZTERGOM ÉS A PPKE KÖZÖTT

Fodor György, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem rektora és Meggyes Tamás polgármester 2009. január 6-án ünnepélyes keretek között írta alá a város és az egyetem között létrejött Együttműködési Megállapodást. Ennek értelmében Esztergom több milliárd forinttal járul hozzá egy oktatási épületegyüttes felújításához, amelyben a PPKE Információs Technológiai Kara kihelyezett mérnök-informatikus képzést indít. A képviselőtestület tavaly év végi határozatával már döntött az egyetemen oktató tanárok számára biztosítandó lakásokról és a majdani sportcentrum használatáról is.

Az önkormányzat az egykori relégvárnak, illetve orvosi műszergyárnak otthont adó Déli Kanonoksor épületét 2 milliárd forint értékben

felújítja és 50 évre ingyenes használatba adja az Egyetemnek. Esztergom emellett 100 millió

forint támogatást nyújt a szakirányú képzések és felsőfokú szakirányú továbbképzés kidolgozására és az esztergomi laboratóriumi felszerelések létrehozására. Az indulást követően a város 2030-ig évente 100-100 millió forinttal járul hozzá a képzés költségeihez. A diákok lakhatásának biztosítására az önkormányzati kollégium épületét 2011-től 50 évre ingyenes használatba adja az Egyetemnek, addig pedig a kollégiumban helyet biztosít a hallgatók számára.

Idén ősszel - egyelőre ideiglenes helyszínen, a Szent Adalbert Központban - már el is indul Esztergomban a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai Karának mérnök-informatikus alapképzése.

Nyékyné dr. Gaizler Judit

KIÁLLÍTÁS

II. JÁNOS PÁL PÁPÁRÓL

Április 2-án nyílt meg „Íme az Ember” címmel a II. János Pál pápa életét bemutató kiállítás a VAM Design Centerben. A tárlat megeleveníti az egykori egyházfő spirituális és szellemi üzenetét. Rendhagyó kontextusban láthatjuk II. János Pált, mivel olyan fotókon és tárgyakon keresztül élhetjük át a pápával való találkozás élményét, amelyek legszemélyesebb pillanataiban örökítik meg ezt a kivételes embert. Láthatjuk, amint a U2 énekesének napszemüvegét felpróbálva köszönti a világhírű énekest, ahogyan a Dalai Lámával vagy éppen Fidel Castróval találkozik. A képeket a pápa személyi fotósa, Arturo Mari készítette. A tárlaton a pápa személyes tárgyai is láthatóak lesznek, mint például síléce vagy papi öltözete, illetve imakönyve, amelyet Erdő Péter bíborosnak ajándékozott. A helyszínen mozi- és előadóterem, valamint egy elmélkedésre alkalmas csendszoba is

helyet kap. A kiállításhoz szervesen illeszkedve két hónapon keresztül, tematikus hetekre bontva II. János Pálhoz kapcsolódó programsorozatot terveznek. A kiállítás szervezője, a Mission Is Possible Csoport a 2007-es Városmisszió jött létre. A társaság célja az értékes, kulturált

szórakoztatás, szórakoztatva történő érték-közvetítés; tagjai főként egyetemista fiatalok. A kiállítás április 2-ától június 2-áig tekinthető meg. Helyszín: VAM Design Center (1061 Budapest, Király utca 26.)

Magyar Kurír

HILARION PÜSPÖK MÁTÉ PASSIÓJÁNAK BUDAPESTI ŐSBEMUTATÓJA

Hilarion Alfejev püspököt március 31-én az Orosz Ortodox Egyház Szent Szinódusa a Külső Egyházi Kapcsolatok Osztályának vezetőjévé választotta Moszkvában.

A Magyar Ortodox Egyház megye volt kormányzó főpapjának *Máté passió* című művét a Nemzeti Filharmonikus Zenekar és a Nemzeti Énekkar Antal Mátyás vezényletével április 8-án

19 órakor a Szent István-bazilikában mutatta be. Szólót énekelt Cser Péter (evangélista), Szabóki Tünde (szoprán), Megyesi Schwartz Lúcia (alt), Bundovics István (tenor) és Anatolij Fokanov (basszus). A 2006-ban írt művet nagy sikerrel mutatták be Rómában, Moszkvában, Torontóban, Melbourne-ben és a világ más nagyvárosaiban. A Máté passió nagyszabású, szó-

listákra, kórusra és zenekarra írt, 48 tételből álló, mintegy másfél óra hosszúságú mű. A hangverseny elején köszöntőt mondott Erdő Péter bíboros, az MKPK elnöke, aki a napokban levélben meleg szavakkal gratulált Alfejev püspök kinevezéséhez: „Szívükből kívánom, hogy új szolgálatát Isten bőséges áldása és az Isten-szülő édesanyai oltalma kísérje.”

HAYDN ÉV 2009

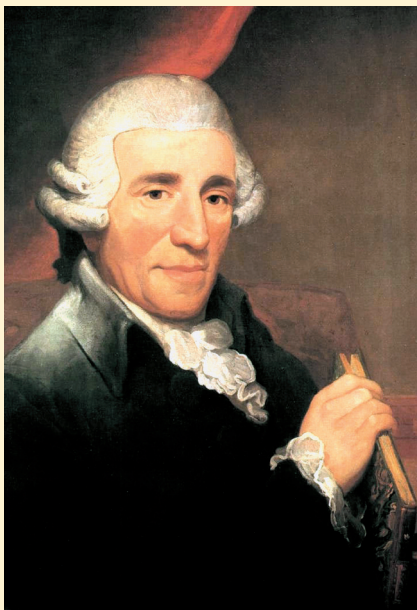
2009-ben, halálának 200. évfordulóján Joseph Haydnra emlékezünk. A bécsi klasszicizmus első nagy mestere 1732-ben született a Lajta menti Rohrauban. Nyolcéves korában a bécsi Szent István-templom kórusába került, ahol kilenc évet töltött. A kórust elhagyva kottamásolással, orgonálással kereste kenyerét, s komponálni kezdett. 1761-ben Esterházy Pál herceg fogadta szolgálatába.

Az 1762-ben elhunyt herceg utódja testvére, Miklós lett, aki hozzáértő, nagylelkű mecénás volt. Fertőd-Esterházában épített rezidenciáján a gyakori ünnepek, vendégségek rendszeres munkát adtak zenekarnak, zeneszerzőnek egyaránt. A viszonylagos elszigeteltségben élő Haydnt nem érintették meg a kor zenei áramlatai, önálló művészi kísérleteinek eredményeként alakította ki a klasszikussá vált szonátaforma arányait, megteremtette a vonósnegyes műfaját és a szimfónia ma ismert szerkezetét. Miklós herceg lehetővé tette, hogy udvari feladatain kívül külső megrendeléseknek is eleget tegyen. Ekkor keletkezett a *Tóbiás megtérése* című oratóriuma és a később oratóriummá átdolgozott *A Megváltó hét szava a keresztfán* című zenekari műve.

Miklós herceg halála után, 1790-ben Esterházy Antal feloszlatta a zenekart, azonban

Haydnnak továbbra is folyósította a fizetését. 1791-ben, majd 1794-ben a zeneszerző Angliába utazott. Innen hazatérve, londoni élményeinek hatására megírta *A teremtés* című oratóriumát, amely hatalmas sikert hozott számára.

Haydn merész harmóniáival és formai ötleteivel a zenetörténet nagy újjítójának számít. Ez köti össze zenéjét a jelenkorral. A zeneszerző halálának kétszázadik évfordulóján a Hungarofest Kht. KLASSZ Zenei Irodája koordinálásában több mint száz rendezvényen: zenei fesztí-

válókon, koncerteken, szakmai konferenciákon mutatják be az életművet.

Haydn művei közül kiemelkedő jelentőségűek egyházi szerzeményei. 13 misét komponált, amelyek egy programsorozat keretén belül, minden hónap egyik vasárnap délutánján hangzanak el a budapesti Belvárosi Főplébánia-templom falai között, mégpedig olyan szertartások keretében, amelyek eredetileg készültek. A Haydn-misekompozíciók tételei nem koncertszerűen, hanem a tridentin miserend által megszabott helyükön, az adott vasárnapra előírt gregorián propriummal együtt szólnak meg. A legtöbb Haydn-mise felhangzik majd vidéki városok templomaiban és koncerttermeiben is.

A Haydn Év legnagyobb szabású rendezvényére május 31-én, a zeneszerző halálának 200. évfordulóján kerül sor. Ezen a napon a világ koncerttermeiben, így Magyarország több nagyvárosában (Esztergom, Sopron, Pécs) és Budapesten a Liszt Ferenc Zeneművészeti Egyetemen is felcsendül *A teremtés* című oratórium.

A jubileumi évad részletes programja és számos, a zeneszerzővel kapcsolatos egyéb érdekesség a www.haydn-2009.hu weboldalon megtekinthető meg.

ÉLETÜNK

Az ungvári születésű Puszkás László élete nem volt mentes a megpróbáltatásoktól, amelyeken azonban mindig átségitette Isten kegyelme. Soha nem volt KISZ- vagy párttag, képeit magyarul szignálta, mégis a Szovjetunió elismert és ünneplott művésze lett. Magyarországra költözése és a Pázmány Péter Hittudományi Akadémia elvégzése után az egyházban is megtalálta hivatását, 1993-ban görög katolikus pappá szentelték.

Melyik művével aratta első nagy sikerét?

A Lembergi Iparművészeti Főiskola befejezése után feleségemmel Ungvárra költöztünk. Akkoriban festettem a Verhovinai menyasszony című képeket, amelyet beadtam Ungváron egy megyei kiállításra, de kizsúrízték. A moszkvai, az ukrán és a belorusz szövetségek elnökei, akik a vásárlóbizottságot is jelentették, végigjárták és végigjegyzetelték a kiállítást, majd abba a szobába vonultak vissza, ahova a kizsúrizott műveket tették. Az én képem pedig nem arccal a falnak volt letámasztva, hanem előre, a bizottság pedig ezt illette a legmagasabb honoráriummal. A festmény később a Tretyakov Képtár XX. századi gyűjteményébe került, majd 67-ben beválasztották egy össz-szövetségi kiállításra, ezzel automatikusan a Szovjet Képzőművészek Szövetségének tagja lettem. Aztán jöttek a nagy moszkvai és a külföldi tárlatok,

amelyekre engem nem engedtek ki. Amikor a szövetség a Múcsarnokban tervezett kiállítást, ajánlkoztam, hogy elmegyek hordárnak. Végül a képem kijutott, de én nem.

Mikor sikerült áttelepülni Magyarországra? Itt hogyan alakult az élete?

A Szovjetunióból sehova sem mehettünk, Magyarországra a rokonokhoz sem. Már édesapám beadta az áttelepedési kérelmet, aztán halála után én is évről évre. Hét év után sikerült megkapnunk az engedélyt, és 1974-ben költöztünk át Magyarországra. A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalatához kerültem előadóként, aztán szerkesztő lettem, majd pár év múlva a művészeti szerkesztőség vezetője. A teológiát már itt Magyarországon végeztem el, addigra a helyzet megváltozott, és '93-ban Ungváron szenteltek pappá, ahova akkor már rendszeresen visszajártam.

Magyarországi és külföldi templomokban számos műve látható. Milyen titkokat rejtenek, amelyeket csak a művész ismer? Megosztana velünk néhányat?

Amikor a krakkói Isteni Irgalmasság bazilikában levő magyar kápolna mozaikján dolgoztam és éppen Salkaházi Sára alakját készítettem, Ágnes nővér, a Szociális Testvérek Társaságának mostani elöljárója elkopott engem, hogy van nekik egy jelvényük, amit rögtön le is akasztott a nyakából, hogy azt mindenképpen tegyem rá a képre. Éppen ezzel foglalkoztam, amikor megjelent egy nővér a hátam mögött az UNUM szerzetesközösségből és közölte, hogy nekik is van egy ilyen medáljuk. Amikor elmesélem neki, hogyan jutottam ehhez, ő is lekasztotta a sajátját a nyakából és odaadta, így az Mester Margit Máriának, a közösség alapítójának mozaikjába lett beillesztve.

A másik oldalon szerepel Árpádházi Szent Kinga, IV. Béla lánya, Boleszláv lengyel király felesége, aki a tatár pusztítás után hazalátogatott Magyarországra és megkapta ajándékba édesapjától az aknaszlatinai sóbánya egyik aknáját. A birtokbavétel jeléül az aknába dobta gyűrűjét, amelyet a legenda szerint aztán a wielickai sóbánya egyik sötömbjében találtak meg. A szent ábrázolásba egy ebből a bányából hozott sötömb van beépítve, benne a mozaikgyűrű.

Amikor a Szentföldön jártunk, Betlehemből egy zacskó földdel tértünk haza, amelyből egy üvegcsényit beépítettem a betlehemi föld

HIVATÁS ÉS GONDVISELÉS

ábrázolásába a kazincbarcikai Szent Családmozaikon. Most fogjuk elkészíteni Újpalotán a Salkaházi Sára-templom szentélyének mozaikját, amelynek Krisztus Színeváltozása jelenetében egy, a Táborhegyről hozott követ fogok helyezni, de kimegyek arra a helyre, ahol Salkaházi Sárát belelőtték a Dunába, és onnan is hozok követ a mozaikhoz.

Mit ábrázol a Salkaházi Sára-templom szentélyének mozaikja?

A bal oldalon a XX. századi magyar boldogok lesznek, akik felfele néznek a Színeváltozás jelenetre, amely 2,5 méter széles és 6 méter magas. Ezen Krisztust másfélszer akkora léptékűre terveztem, mint a mellette levő Mózes, Illést, a lenti három apostolt, a magyar boldogokat és jobbra lent Salkaházi Sárát. Így tehát már a bejárattól nézve is nagyon hangsúlyos Krisztus alakja.

Erdő Péter bíborossal abban egyeztünk meg, hogy a templom tavaly decemberi felszenteléséig elkészítem a terveket. A felszentelési misére a kartonokat kiszögeltek a szentélybe, így meg tudtam nézni, valóban úgy „működik-e” majd a mozaik, ahogy én azt elképzeltem. Úgy tűnik, igen, mert készült egy fotó, amelyen ott áll Erdő Péter, amikor az átváltoztatást végzi, és akkor ő ugye Krisztust jelenti, mellette Salkaházi imádó mozdulata. Számomra ugyanis akkor jó az oltárkép, ha annak a liturgiát végző papok szerves részét képezik. Most már csak az üvegmozaik mennyiségét kell kiszámolni színek szerint és megrendelni Olaszországból.

Szabó Anita

FELAVATTÁK BOLDOG SALKAHÁZI SÁRA EMLÉKTÁBLÁJÁT

Noha régebben már volt a 2006-ban boldoggá avatott Salkaházi Sárának emléktáblája Budapesten, azt a metró építése miatt el kellett távolítani. Az új tábla a Bokréta utca 3. sz. ház falára került, ahol a II. világháború alatt működött Katolikus Nővédő Otthonban Salkaházi Sára és rendje, a Szociális Testvérek Társasága közel száz izraelita menekültet bújtatott.

1944-ben ebből a házból hurcolták el a nyilasok Salkaházi Sárát, Bernovits Vilmát és néhány menekítettjüket, hogy azután a Duna-parton kivégezzék őket.

Az emléktáblát december 31-én Erdő Péter bíboros áldotta meg, a szertartáson jelen voltak a Szociális Testvérek Társaságának tagjai is.

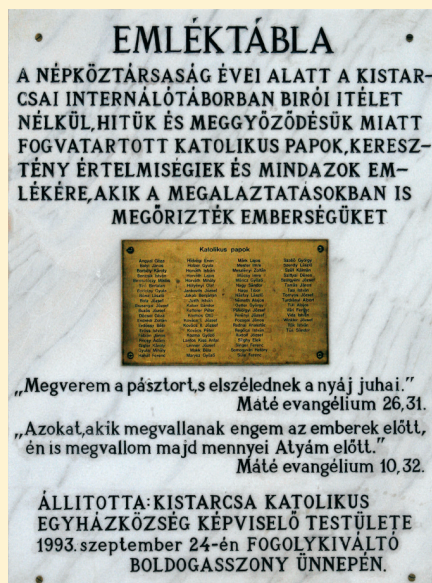

MESZLÉNYI ZOLTÁN LAJOS PÜSPÖK HALÁLA

1951. nagyböjtjében, március 4-én Laetare vasárnapot ünnepelt az egyház. A szentek halálának napja a mennyei születésnapot jelenteti, ezen a napon ülték meg a szentek névnapját. Véletlen egybeesés lehet, vagy a Gondviselő akarata, nagyböjt kellős közepén éppen Laetare /Örvendező napon halt meg Meszlényi Zoltán püspök.

Az 1892-ben Hatvanban született főpap kiváló képességei folytán Rómában végezte tanulmányait és itthon esztergomi kanonok, irodavezető lett, majd 1937-ben elnyerte a püspöki méltóságot is. Serédi Jusztinián halála után 1945-ben Mindszenty József került az érseki székbe. A nehéz időkre jellemzően az esztergomi érseki aulát már 1946-ban megfigyelték. Az egyház megtörését célozta az, hogy 1948 novemberében a bíboros titkárát, Zakar Andrászt az utcáról hurcolták el, december 26-án pedig Mindszenty Józsefet tartóztatták le. Az egyházmegye kormányzását Drahos János helynök végezte, és 1950. június 15-én bekövetkezett halála után a káptalan Meszlényi Zoltánt válasz-

totta meg helynöknek, akinek egyébként is jogában állt az egyházmegyét kormányozni. Ez a

választás az állam akarata ellenére történt, ezért 1950. június 29-én délután saját palotájából vitték ismeretlen helyre Meszlényi püspököt, aki ordináriusként és püspökként tevékenykedhetett az egyházmegyében.

A kistarcsai internálótáborban magánzárkában tartották fogva az első emeleten, ahol a kiállott kemény bánásmód – egyesek szerint agyonverés – következtében elhunyt. Kistarcsáról mentőautó szállította március 4-én éjszaka a püspököt a Mosonyi utcai rabkórházba, ahol annyit jegyeztek fel, hogy „egy férfi a mentőautóban” meghalt.

Laetare vasárnapon érkezett a mennybe Meszlényi Zoltán, már akkor örvendezhetett Krisztus színélátásának. Egykori internálótáborában felrótták azokat a neveket, akik ott raboskodtak, köztük olvasható Meszlényi Zoltán neve is. Bizunk abban, hogy hamarosan örvendezhetünk Meszlényi Zoltán boldoggá avatása felett is.

Beke Margit

KUKLAY ANTAL VEHETTE ÁT A HIT PAJZSA-DÍJAT

Február 28-án adták át a Parma fidei – a Hit pajzsa-díjat az Egyetemi templomban. A díj alapítói: Horváth Béla volt kispap, országgyűlési képviselő, akinek országgyűlési határozati javaslatára vezették be 2001-ben a „kommunizmus áldozatainak emléknapját”, valamint a tavaly elhunyt Gyurkovics Tibor József Attila- és Kossuth-díjas költő és író. A kommunizmus áldozatainak emlékére alapított kitüntetést olyan egyházi személyeknek ítélik oda, akik a diktatúra évtizedeiben is hűek maradtak hitükhöz, magyarságukhoz.

A díjat Mádl Dalma asszony adta át Kuklay Antal kőrömi plébánosnak, a laudációt Bolberitz Pál, a PPKE Hittudományi Karának professzora mondta. A díjátadáson részt vett többek között Erdő Péter bíboros, Ternyák Csaba egri érsek, Spányi Antal megyéspüspök, Mádl Ferenc volt köztársasági elnök. Közreműködött a Központi Papnevelő Intézet kispapjainak kórusa.

Köszöntőjében Fülep Dániel egri egyházmegyes kispap kiemelte, hogy Kuklay Antal minden munkáját az alázat jellemzi, mély hite és nyugalma hatja át, valamint beszélt az üldöztetésről is, amelyet az atyának el kellett szenvednie: „A szovjet hatalom ördögi gépezete rendíthetetlen hittel és hazaszeretettel találta szembe magát a Központi Szeminárium 1956-os nemzedékében is. S e dicső sorban találjuk a szeretett ünnepeltet, Kuklay Antal atyának személyét, az Egri Főegyházmegye áldozópapját, aki több társával együtt kiemelkedő életpéldával megmutatta számunkra „az áldozatvállalás magasztosságát”. Kuklay Antal atya az 1956-os forradalom és szabadságharc idején, és az azt követő megtorlásban, majd a kommunizmus évtizedei alatt hősi helytállásról tett előttünk

bizonyosságot... A hatalom 1957 májusában, Szikszón tartóztatta le Kuklay Antal atyát, és azonnal az ÁVO központi börtönébe, a Fő utcába, majd a Markó utcába vitték... A „Turchányi Egon és társai” címen futó koncepció perben több mint tíz kispapot és több világi Krisztushívót ítéltek el. Turchányi Egon életfogytiglant kapott, Kuklay Antalt 10 év börtönbüntetésre ítélték. '63-ban, hat év és néhány hónap (nagyobb részt Márianosztrán letöltött) raboskodás után szabadult, amelyet kétéves rendőri felügyelet, s a papi szolgálattól, nyilvános misézéstől és hitoktatástól való, sok esztendőn át tartó (a szabadulástól számítva 10 évig húzódó) eltiltás köve-

tett. Ezeket az éveket Antal atya nagy békétlenségben, de mindvégig rendíthetetlen hittel élte végig, mindig azt keresve, mit kíván tőle az Úr. Megalázottsága idején is szakadatlanul szolgálta és legjobb tudása szerint segítette katolikus Egyházát és Isten magyar népét.”

A Hit pajzsa-kitüntetés átvételét követően Kuklay Antal a mindenkori papság feladatáról, a „misztérium”, a bezárt kincs őrzéséről beszélt: „Nekünk, a főpap szolgálóinak az a feladatunk, hogy Krisztus kincseit őrizzük. S melyek ezek a kincsek? A valóság, az igazság, a jóság, a szépség és a szentség. Őrizzük minden fenyegetés ellen. Mi ez a fenyegetés a mi időnkben és minden időben? A nihil, a kétely, a szkepszis, a cinizmus, a nihilizmus fenyegetése, amellyel szemben föl kell tartanunk Krisztusnak a pajzsát.” – hangsúlyozta Kuklay Antal, aki a kitüntetés átvétele után az Új Embernek így nyilatkozott a megbocsátásról: „Ebben a hatalmas drámában együtt van a jó és a rossz, az igaz és a hamis, a szép és a rút, a szent és a gonosz küzdelme. Azok az alkalmak, amikor emlékezünk a szörnyűségekre, az áldozatokra, egyben lehetőségek arra is, hogy fényt derítsünk az igazságra, a jóságra, a szépségre és a szentségre...botrány, hogy ezek a szörnyűségek megtörténhettek, de hogy megtörténtek, kegyelem. Ebben a kegyelemben tisztulnak meg az igazság, a jóság, a szépség és a szentség emberei. Nekünk, keresztényeknek nagy ajándék, hogy első kézből kaptuk Jézus Krisztus két szavát: Mi Atyánk... S így imádkozni tudunk mindenkiért, az áldozatokért és a hőhérokért egyaránt.”

Cikkünk elkészítéséhez köszönjük az Új Ember segítségét.

Izrael keresztények és zsidók számára egyaránt szent föld, mert belőle táplálkoznak hitünk gyökerei - mutatott rá nemrég XVI. Benedek, aki májusban a Szentföldre látogat. A katolikus egyház és a zsidóság kapcsolata azonban az utóbbi időben nem volt feszültségmentes. A tisztánlátáshoz érdemes megvizsgálni, miért fontos az egyháznak a zsidósággal való kapcsolat, és miért teszi meg mégis azt, amiből végül feszültség támadhat.

Zsidók és keresztények közös küldetése, hogy együtt tegyenek tanúságot Isten szeretetéről, irgalmáról és igazságáról a szellemi és erkölcsi értékvesztéstől fenyegetett világban. Így foglalható össze, mit tekint XVI. Benedek a katolikus egyház és a zsidóság közötti párbeszéd céljának. A közös tanúságtétel megvalósításához az is szükséges ugyanakkor, hogy a két fél felül tudjon emelkedni különbözőségein, képes legyen megelőzni a félreértéseket és a szükségtelen konfrontációt. Erre volna nagy szükség manapság - legalábbis a közelmúlt sajtóhíradásai alapján, amelyek több feszültségről is beszámoltak a zsidóság és a katolikus egyház, s konkrétan a Szentszék között. XII. Piusz pápa boldoggá avatásának kérdése, a római rítus rendkívüli formája (ún. tridentin rítus) szerinti nagypénteki liturgia zsidókért végzett könyörgésének megújítása, legutóbb pedig az ún.

Williamson-ügy félreértésekre adott okot, és hol erősebb, hol enyhébb reakciókat váltott ki - nemcsak a zsidóság különböző szervezetei és képviselői részéről, de magán a katolikus egyházon belül is. Mindhárom esetben - minden ellenkező híresztelés és csalóka látszat ellenére - megmutatkozott, hogy XVI. Benedek tiszteltben kívánja tartani a zsidóság érzékenységét, de az egyház küldetésének lényegét alkotó tanítói, megszentselítői és kormányzati feladatból nem enged.

Meg van ugyan győződve XII. Piusz életszentségéről, XVI. Benedek mégis inkább vár a boldoggá avatással, nehogy a politikai vita elhomályosítsa a lényegét, és kiélezze a feszültséget a zsidósággal, akik körében nem egyértelmű Pacelli pápa világháborús szerepének megítélése. Közben pedig türelmesen igyekszik előmozdítani e nagy pápa életének és történelmi szerepének jobb megértését.

Az 1962-es (ún. tridentin) misekönyv használatának liberalizálását követően az abban foglalt nagypénteki egyetemes könyörgések szövegét a Szentatya kifejezetten azért módosította, mert korábbi megfogalmazásai sértették a zsidóság érzékenységét. Az új szöveggel az egyház azért könyörög, hogy a zsidó nép is ismerje fel Jézus Krisztusban a Messiást, hiszen kimondva és kimondatlanul sem tekinthet el a Jézus által

KÖZÖS TANÚSÁGTÉTEL

rábízott alapfeladat - „tegyétek tanítványom-má mind a népeket” (Mt 28,19) - teljesítésétől. De nem is rekesztheti ki éppen a zsidóságot az általa vallott legfőbb jóból.

A Szent X. Piusz Testvériség négy püspökét - köztük a Soával kapcsolatos elítélendő nézeteiről elhíresült Richard Williamsont - sújtó kiközösítés feloldásával XVI. Benedek a mindenkor pápa alapfeladatát végezte: megőrizni, illetve helyreállítani az egyház egységét. A Williamson kijelentései által keltett feszültséget a Szentatya - amint arra ő maga mutatott rá - zsidó barátai segítségével tudta gyorsan tisztázni, hogy helyreálljon az a bizalmi viszony, amit pápasága egyik fő célkitűzésének tekint.

Nem véletlenül erősítette meg XVI. Benedek már említett tavaly októberi beszédében „az egyház elkötelezettségét a II. Vatikáni Zsinat történelmi jelentőségű *Nostra aetate* nyilatkozatában lefektetett elvek megvalósítása mellett”. Az egyház és a nem keresztény vallások kapcsolatáról szóló *Nostra aetate* kijelenti, az egyház nem felejt, hogy a zsidó nép által kapta az ószövetségi kinyilatkoztatást, amiből maga is táplálkozik. A II. Vatikáni Zsinat „tisztalapot” akarván nyitni figyelmeztetett, hogy Krisztus szenvedése és halála már a korabeli zsidóságnak sem róható fel megkülönböztetés nélkül, a jelenkori zsidóságnak pedig egyáltalán nem.

XVI. Benedek személyes elkötelezettségét illetően elég azon, pápaként tett gesztusaira utalni, mint a kölni és a New York-i zsinagógában, illetve az auschwitz-birkenauai haláltáborban tett látogatásai. Konkrétan a Soáról több alkalommal is megemlékezett. Auschwitzban arra figyelmeztetett, azzal, hogy a zsidó népet a maga egészében akarta megsemmisíteni, a náciizmus valójában Istent akarta megölni, aki Ábrahámon keresztül adta az egész emberiség számára a Tízparancsolatot. Rámutatott, hogy ha a zsidó nép veszélybe kerül, akkor a kereszténység is.

Egymás kölcsönös megismerése a párbeszéd révén hozzásegíti a feleket ahhoz, hogy megfelelően értékeljék egymás különböző gesztusainak, megnyilvánulásainak jelentését és súlyát. Ha pedig az alapokkal tisztában vannak, elkerülhetők lesznek azok a viták, sértődések és feszültségek, amelyeket nemegyszer kívülálló erők szítanak, és amelyek sem az egyház, sem a zsidóság javát nem szolgálják.

Érsegi Márk Aurél

A Jeruzsálemi Szent Sír Lovagrend Magyarországi Helytartóságának támogatásával 2009. április 15-23 között négy diakónus indul szentföldi zarándoklatra. Amint arról korábbi lapszámunkban már beszámoltunk, a Lovagrend évek óta segít, hogy a felszentelés előtt álló növendékek eljussanak Izraelbe. Különlegessége

az idei zarándoklatnak, hogy a fópásztor, Erdő Péter bíboros is elkíséri a fiatalokat, akik így nemcsak zarándoklatként, hanem imádsággal átitatott lelkigyakorlatként élhetik meg az utat. A gazdag program során Fouad Twal, a jeruzsálemi latin pátriárka Óboldogsága is fogadja az utazókat.

KARIZMÁK ÜNNEPE – MÁSKÉPP

Tizenöt évvel ezelőtt, 1994-ben zsinatot tartott az Esztergom-Budapesti Főegyházmegye. Ezt követően - több kezdeményezéssel együtt - indult el a pünkösdhétfői egyházmegyei majális, a Karizmák Ünnepe.

A 2007-es Városmisszió és a szeptemberben ismét megrendezésre kerülő Nyitott Templomok Éjszakája tapasztalatai arra indították a szervezőket, hogy idén kicsit változtassanak a rendezvény formai megjelenésén. Ezért június 1-jén a máriaremetei parkot kisebb területekre

osztják fel, egy-egy szakpasztorációhoz kapcsolódóan - család, ifjúság, papi és szerzetesi hivatás, misszió, karitás, iskolák, hitoktatás - mutatkoznak be a plébániai csoportok, amelyek saját programokkal jelentkezhetnek. Az egyes területeket az egyházmegyei referensek a zsinatra építve igyekeznek majd bemutatni.

A technikai lebonyolítást ismét a Katolikus Ifjúsági Mozgalom végzi. Június 1-jén 10 és 14 óra között tehát a plébániák és mozgalmak színes életével, a működő csoportokkal ismerked-

hetnek meg interaktív programok keretében az érdeklődők. A templomban napközben folyamatos szentségimádás várja az imádkozni, elcsendesülni vágyókat, és lehetőség lesz szentgyónás végzésére is. A nap csúcspontja a hagyományoknak megfelelően a főpásztor előadása és a hálaadó szentmise lesz.

Várjuk a jelentkező közösségeket. Előzetes tájékozódás a Pasztorális Irodában, tel.: 388-8982; e-mail: pasztoral@katolikus.hu.

T.V.

MINISTRÁNS TALÁLKOZÓ ESZTERGOMBAN

Szeretettel várunk minden főegyházmegyei ministránst, kicsit és nagyot, fiút és leányt az idei Ministráns Találkozóra, amelyet hagyományosan Szent Adalbertnek, egyházmegyéink

ról, várhatóan sok, a csoportokkal érkező paptestvérrel együtt.

A szentmise keretében osztja ki a főpásztor a Szent Adalbert-díjakat. Ezt követően egy rö-

ezért fontos az előjelentkezés, hogy a létszám pontos ismeretében minden zökkenőmentes legyen. A találkozót rendkívüli alkalom, hogy a ministránsok az összetartozás élményével gaz-

védőszentjének ünnepéhez közel eső szombaton tartunk, április 25-én.

A program az alábbiak szerint alakul: közös indulás Budapestről külön buszokkal. Érkezés után regisztráció, ministráns próba az előző évi nyertes csapatokkal, közös éneklés, lelki hangolódás a szentmisére. Ezt követi az ünnepi liturgia, amelyet idén Erdő Péter bíboros celeb-

vid ebédszünet után indulunk a megszokott játékos „zarándokutunkra”, amelyen idén Szent Pál életéből vett feladatok megoldásával kell megküzdniük a ministráns csapatoknak.

A plébániáknak, ministráns összekötőknek már kiküldtük meghívó levelünket, amelyre visszajelzést várunk. Évente kb. 250-400 ministráns vesz részt ezen a nagy programon, éppen

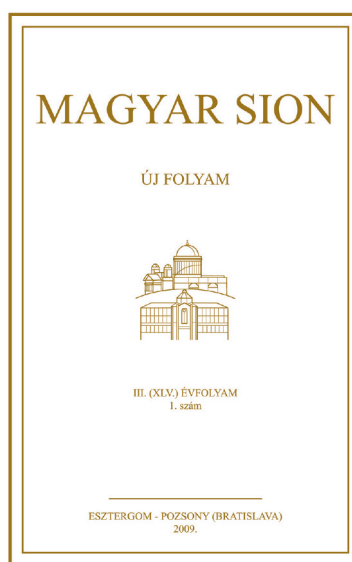
dagodhassanak, papnövendékekkel és fiatal papokkal találkozhatnak, továbbá megismerhessék Esztergomot is.

Szeretettel várunk tehát minden ministránst! Jelentkezési határidő: 2009. április 15., cím: 1035 Budapest, Kórház u. 37., e-mail: pasztoral@katolikus.hu.

Tiboldi Gábor

MAGYAR SION – EGYHÁZI TUDOMÁNYOS FOLYÓIRAT

A Magyar Sion legújabb száma kiemelten foglalkozik magyar-szlovák témákkal, különös tekintettel a két népet összekötő történelmi-kultúrtörténelmi szálakra. Bevezetőül *A 2006-os magyar-szlovák történelmi kiengesztelődés folytatódik* címmel Székely János esztergom-budapesti és Ján Orosch nagyszombati segédpüspök beszédeit olvashatjuk, amelyek Kassán, a magyar-szlovák kulturális estek keretében hangzottak el. Káfer István a nemzet és az egyház fogalmát vizsgálja a két nép szellemi összefüggésrendszerében. Jozef Halko tanulmánya a pozsonyi Szent Márton-szobor történetének érdekes részleteit tárja elénk. A közlemények között Beke Margit írása új adalékokkal szolgál Meszlényi Zoltán üldöztetésével kapcsolatban; Beer Miklós váci megyéspüspök a vértanúság eszméjének történelmi állandóságát vizsgálja fel; Szóke János a Kárpát-medence kortárs

vértanú püspökeinek történetét foglalja össze; Körmendy Kinga az ún. Bakócz-breviárium valódi tulajdonosának kérdését boncolgatja; Kovács Eszter Bohuslav Balbín Bohemia Sanctájának egyik magyar alakjáról, Bossányi Eszterről ír; Tarján Bence közleményéből egy cseh pamfletet ismerhetünk meg Kanizsa várának 1601-es ostromáról.

A folyóirat félévente jelenik meg. Megrendelhető: Magyar Sion szerkesztősége (Szent Adalbert Központ, 2500 Esztergom, Szent István tér 10.), info@szentadalbert.hu; vagy: REMÉNY (Íiacka 4, 821 06 Bratislava), gloria@katolikus.sk. Megvásárolható: a Szent István Társulat, az Új Ember és a Szent Gellért Kiadó könyvesboltjaiban (1052 Budapest, Kossuth L. u. 1.), a Szent Adalbert Központban, a Semper Serviens Kegytárgyboltban (2500 Esztergom, Széchenyi tér 10.) és a REMÉNY üzleteiben.

IMPRESSZUM: Kiadó: Esztergom-Budapesti Főegyházmegyei Hivatal • Szerkeszti: az Esztergom-Budapesti Főegyházmegyei Hivatal szakterületi referenseiből álló szerkesztőbizottság • Felelős szerkesztő: Tóth János Csaba • Olvasószerkesztő: Thész Dóra • Nyomdai előkészítés: Kerekes Orsi és Gulyás Zsolt/Mackensen Kft. • Nyomdai munkálatok: SZ&SZ Kft. Fotó: Demecs Zsolt, MTI, Mudrák Attila, Slavei Edina, Szabó Anita • Levélcím: Budapest 1250 Pf. 1. E-mail: esztergom-budapest@katolikus.hu • Lapunk elkészítéséhez külön köszönjük az Új Ember katolikus hetilap segítségét.